

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Molnár Ferenc

Cím: Új publikum

Forrás: Pesti Hírlap

Bp.
(Hely)

1916 III 12
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 308

Hely

Idő "1916"

Személy

Helyszám

Új publikum.

Aki meg akarná írni annak az új budapesti közönségnek a jellemrajzát, amely ma színházban, hangversenyen, vendéglőben, kávéházban, korzón — mindenütt, ahol az ember *publikum* — elnyomja a régit, az egyszersmind önkéntelenül megirná a polgári Budapest történetét a háború alatt. Nem is lehet most még, csak a felszínén tapogatózni ennek a rendkívül érdekes kérdésnek. Annyi bizonyos, hogy idegen arcok özöne, áradata él közöttünk, még pedig nem is szerényen és meghuzódva, hanem hangosan, lármás törtetéssel, egy kicsit félrelökve, elnyomva a régi Budapestet — a két év előtti — egy kicsit fölibénk kerekedve, egy kicsit eluralkodva rajtunk, úgy, hogy most már mi lettünk a csöndesebbek, a meghuzódók, az utból-kitérők, úgy, hogy most először érezhet ez a fiatal pesti generáció olyasmit, hogy milyen furesza dolog is valahol régi és benszülött embernek lenni.

Kik ezek?

Mindenkinek van már róluk egy-két megfigyelése. Láttam őket, amint a pesti korzón a budai várat mutogattatják maguknak és kérdezik, hogy Tisza melyik házában lakik, látszik-e az ablak, amelyen át Tisza lenéz Pestre? Láttam őket — nem is egyszer — vendéglőben, száz ember előtt a fehér abroszon ezreket számlálni, kötegbe kötött százásokat kirakni, láttam embere-

ket, amint hus és tészta közt tiz-tizenöt felelték neki, hogy kifizették a páholyt, eszerezt adtak át nyilvánosan egymásnak és nálhatnak benne, amit akarnak. tovább ettek.

Láttam őket, amint a földalatti vasutkalauz-asszonyát, amért nem akart több embert a zsufolt kocsiba eresztetni, mellbevágták. Igaz, hogy előbb a kalauz-asszonyka vágott mellbe ugyane tolongásnál egy főhadnagyot, tudniillik a kalauz-asszonyka új publikum Pesten, ő is először utazik földalattin. Láttam őket, amint a színházi pénztárnál a kijárat-oldalon akartak a vasorklát mögé jutni és mikor a rendőr elnyomta őket, még egyszer megpróbálták. Ez nálunk husz évvel ezelőtt volt divat.

De mások szebbeket láttak. A Nemzeti Színház öreg páholyos-asszonya látta, hogy egy hosszú Shakspeare-darab egyik szünetében a Nemzeti Színház földszinti — legdrágább — páholyának könyöklőjére előbb papirost terítettek, aztán szeletekre vágott szalámit raktak ki rá, majd minden szelet szalámmellé egy kis uborkát tettek. Miután ez az ott nagy csillár ragyogásában, ezerötszáz ember szemeláttára, sőt nagy derűtségéressőt a hidak neveit sem tudja. És *nem mind* megtörtént, a páholy sötét méhéből fiatalok *vidékiek*, sok közülök a pesti ember, aki tudja rajja tört elő és rárohant a szalámikra és az uborkákra. Az öreg páholyos-hölgy — régi publikum — bement a páholyba és figyel-folyton kérdi őket: „vidékiek?” Azt mondta őket, hogy nem szabad bezsirozniják: „nem, csak már öt éve nem jártam a piros bársonyt. Ők — új publikum — azerre“.

felelték neki, hogy kifizették a páholyt, eszerezt adtak át nyilvánosan egymásnak és nálhatnak benne, amit akarnak.

A Magyar Színház című színlapos ujság rikkancsai, akik ezt a lapot a színházak előtt árusítják, régi forrásai a színházigazgatóknak, színészeknek, szerzőknek. Ők közvetlen tapasztalatból ismerik a közönséget, érdemes őket kifaggatni, az igazi hangulatot ők ismerik a legjobban. Ezek most csudálkozva mesélik, hogy este félnyolckor fiakkerek robognak a színház elé, a fiakkerből smokingos ur és meztelenvállalóbölgyszáll ki, és a rikkancstól kérdezik meg az utcán, hogy mit játszanak a színházban, sőt azt is, hogy jó-e a darab, érdemes-e megnézni? Ugyancsak a rikkancs meséli, hogy — ami tiz év óta nem történt vele — alkusznak az ujságjára, azt mondják: „ugyse tudja már eladni azt a nagy csomót, adja két krajeárért.“

A villamos kalauz azt mondja, soha ennyi, a várost nem ismerő ember nem utal olyan publikuma van, amely a középületek, sőt a hidak neveit sem tudja. És *nem mind* *vidékiek*, sok közülök a pesti ember, aki tudja rajja tört elő és rárohant a szalámikra és az uborkákra. Az öreg páholyos-hölgy — régi publikum — bement a páholyba és figyel-folyton kérdi őket: „vidékiek?” Azt mondta őket, hogy nem szabad bezsirozniják: „nem, csak már öt éve nem jártam a piros bársonyt. Ők — új publikum — azerre“.

A színházakba özönlének a nagyon

gi darabok előadásaira. A Nemzeti Szin-az értékéből. Magyarul mondva: az ebül zban új, nagy kasszasikere volt azgyült pénznek könnyü és rémült röpdösése Aranyember“-nek. A Népopera-ban a jóez, amit mi régiek eddig csak igen ritkán eg „Trilby“-t három előadáson kilencezer-láttunk. Most minden nap láthatjuk, ha l több ember nézte meg. Az új darabokhoz kinyitjuk a szemünket. Nyekkenés nélkül ár óvatosabban járnak, előbb el kell ter- adnak egy adag idei libáért kilenc koronát dni a jó hírnek, csak akkor mennek; végső és egy üveg pezsgőért negyvenötöt. Hiszen etben, mint láttuk, még a rikkanes véle- adunk mi is hasonló árakat, ha muszáj, de ényét is kikérik. De azokat a darabokat, legalább nyekkenünk hozzá, ami azt mu- helyeknek címét emlegetni hallották éve- tatja, hogy mi mindezeket a műtárgyakat g, most sietve, végre, megnézik. Könyvet már azelőtt is ismertük, amikor még har- ngeteg sokat vesznek, kottát kevesebbet: madrész-ennyibe kerültek. De aki az Erzsé- ngorájuk még nincs. Zenei téren épp most bet- hid nevét nem ismeri, az nem nyekken, ttek ki a gramofonból. mikor egy üveg Pommeryért negyvenöt ko- ronát fizet, mert nem tudja, mennyibe került

Még egyet: ők azok, akik nem drágál- nak semmit olyan jajveszékelve, mint mi, az pestiek, akik még a béke aranykorában alkudoztunk és panaszkodtunk. Minden- lé hallani, hogy miattuk drága a vendéglő a kávéház, mert ha egy társaság az újabb jönnék a mélyből újabb emberek, akik a emelést látva dühösen kimegy a helyiség- Gellérthegy nevét se tudják és ötvennél se bl, ők boldogan telepednek le a megürült nyekkennek.

Egyelőre csak nézzük, esodáljuk és figyeljük őket, de hamar, mert egy év múlva már ők is öreg, tapasztalt, kitanult pestiek lesznek, nem mennek többé az Aranyember- hez és negyver fillér miatt feljelentik a konfliskocsist.

Molnár Ferenc.

sztalhoz. Miattuk döllyfös a kocsis, kü- nősen, ha esik az eső, mert fiakke- n, vendéglőben, mulatóhelyen egyaránt an a pénzkezelésük módjában valami tenszenves könnyűség, amelyben több a ncér frakkjától való ijedelem, mint a avallérság, látni náluk, mikor pénzt adnak , valami hirtelen, hogy ugy mondjam: lki disagioját a pénznek, amely a pénztár- tól a pincér markáig megtett uton veszit